

SKR:s yttrande - Remiss av promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Sammanfattning

SKR tillstyrker utredningens förslag om:

- att den utbildning som intagna barn och unga erbjuds ska motsvara den utbildning som ges inom skolväsendet, men med nödvändiga avvikelser
- en ny förordning där innehåll, utformning och syfte framgår
- en individuell studieplan i de obligatoriska skolformerna och gymnasieskolan samt anpassade gymnasieskolan
- trygghet och studiero, tillgång till studie- och yrkesvägledning, läromedel och lärverktyg samt skolbibliotek
- regelverket som rör rektorer och befattningsutbildning för dem
- att fjärrundervisning ska få användas för viss undervisning som motsvarar de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- att motsvarande läroplan för de obligatoriska skolformerna, kursplaner och betygskriterier ska tillämpas med nödvändiga avvikelser
- att utbildning motsvarande gymnasieskolans nationella program och introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ ska erbjudas
- att utbildning motsvarande programmen i anpassade gymnasieskolan ska erbjudas
- att elever ska ges möjlighet att fullfölja påbörjad utbildning enligt den individuella studieplanen
- reglering om läsår och undervisningens förläggning
- garanterad undervisningstid
- att eleverna ska ges det stöd de behöver i sitt lärande för att kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas
- tillgång till elevhälsa och en mentor
- att betyg ska sättas i enlighet med bestämmelser för motsvarande skolform och att de ska få tas med i examensbevis, studiebevis eller

gymnasieintyg från gymnasieskolan samt motsvarande för anpassade gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning

- att barn och unga som inte är folkbokförda i Sverige, men som har rätt till utbildning inom skolväsendet, även ska ha rätt att delta i utbildning i kriminalvårdsanstalt
- utbildning motsvarande skolväsendet för barn och unga i häkte
- att en ny särskild utbildningsform, utbildning för intagna i häkte, ska införas i skollagen
- att samma entreprenadregler ska gälla för utbildning i kriminalvårdsanstalt som för motsvarande skolform
- sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som avser insatser inom elevhälsan
- att lag- och förordningsändringar ska träda i kraft den 1 mars 2027.

SKR delar utredningens bedömningar:

- att det bör tillsättas en utredning som får i uppdrag att se över möjligheten att ge Kriminalvården ett tydligt ansvar för att erbjuda eleverna i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan särskild undervisning i häkte
- att det nationella professionsprogrammet även bör vända sig till rektorer och lärare som arbetar inom Kriminalvårdens skolverksamhet
- att skolverksamheten inom Kriminalvården bör följas upp och utvärderas.

SKR anser att huvudregeln om legitimation och behörighet även bör omfatta de naturorienterande ämnena.

SKR anser att det i 3 kap. 12 j skollagen (om överlämning av uppgifter vid övergång mellan och inom skolformer) behöver tydliggöras att bestämmelsen även ska gälla i samband med övergång till och från utbildning på häkte eller kriminalvårdsanstalt.

Allmänna synpunkter

SKR anser att det är viktigt att utbildningen inom Kriminalvården tydligt regleras för att för barn och unga ska ges så goda förutsättningar som möjligt att fullfölja sin skolgång, uppnå gymnasiebehörighet och gå en gymnasieutbildning.

Utbildning är central för att förebygga återfall i brott. Det är vanligt att de barn och unga som döms till fängelse har en trasslig skolbakgrund och har ett stort behov av stöd i sitt lärande. Därför är det viktigt att Kriminalvården utvecklar en beredskap att möta dessa behov och kan erbjuda en utbildning av god kvalitet. En sänkt straffbarhetsålder ställer dessutom höga krav på att den utbildning som erbjuds barn i Kriminalvården förmår möta deras behov.

De barn och unga som tas emot i Kriminalvården före den 1 mars 2027, då det nya regelverket träder i kraft, riskerar att få en utbildning av lägre kvalitet. SKR vill understryka vikten av att Kriminalvården gör insatser för att så fort som möjligt erbjuda en kvalitativ utbildning för barn och unga och åtgärder kan med fördel vidtas redan innan de nya bestämmelserna träder i kraft.

7.2 Utbildningen för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt ska med nödvändiga avvikelser motsvara den utbildning som ges inom skolväsendet

Utredningen föreslår att utbildningen för skolpliktiga barn ska motsvara den i grundskolan eller i förekommande fall anpassade grundskolan eller specialskolan med avvikelser som följer av att utbildningen anordnas av kriminalvårdsanstalt. För barn och unga som inte längre är skolpliktiga föreslås att utbildningen ska motsvara den som erbjuds i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med nödvändiga avvikelser. Det som framgår av skollagen om syftet och utformningen av utbildningen samt elevernas lärande och personliga utveckling ska också gälla för utbildning för intagna på kriminalvårdsanstalt. Dessa bestämmelser ska även gälla för utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att den utbildning som intagna barn och unga erbjuds ska motsvara den utbildning som ges inom skolväsendet med nödvändiga avvikelser.

7.3 Bestämmelser om utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt ska föras in i en ny förordning

Utredningen föreslår att bestämmelser om utbildning för barn och unga intagna på kriminalvårdsanstalt ska föras in i en ny förordning. Den ska innehålla bestämmelser om utbildningens innehåll och utformning och syftet med utbildningen som ska vara detsamma som för utbildningen inom skolväsendet.

SKR tillstyrker utredningens förslag om en ny förordning där innehåll, utformning och syfte framgår. Det är emellertid viktigt att denna förordning förändras i samband med kommande förändringar av skollagen.

7.3.1 Inledande kartläggning och individuell studieplan

Utredningen föreslår att kriminalvården ska erbjuda barn intagna i kriminalvårdsanstalt en inledande kartläggning av deras kunskaper. Rektor ska ansvara för att en sådan upprättas. Den individuella studieplanen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål, utbildningens innehåll, omfattning och i förekommande fall stödåtgärder. Utredningen föreslår att den individuella studieplanen dessutom ska innehålla uppgifter om den utbildning som eleven deltar i.

SKR tillstyrker utredningens förslag angående en individuell studieplan i de obligatoriska skolformerna och gymnasieskolan samt anpassade gymnasieskolan.

7.3.2 Trygghet och studiero, studie- och yrkesvägledning, läromedel och skolbibliotek

Utredningen föreslår att eleverna ska tillförsäkras en utbildningsmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Det föreslås

vidare att eleverna ska ha tillgång till vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet samt tillgång till läroböcker, andra läromedel och lärverktyg utan kostnad och skolbibliotek.

SKR tillstyrker utredningens förslag om trygghet och studiero, vägledning, läromedel och lärverktyg samt skolbibliotek.

7.3.3 Ledning och lärare

Utredningen föreslår att det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor och att rektorn ska gå den befattningsutbildning som regleras i förordning (2011:183). Vidare föreslår utredningen att de lärare som undervisar ska vara legitimerade och behöriga, men att ett undantag ska införas för viss undervisning om det finns organisatoriska svårigheter. Undantaget innebär att det inom Kriminalvårdens verksamhet får användas en lärare som: 1) är legitimerad och behörig att undervisa i ett annat ämne, 2) i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som är behörighetsgivande och 3) är lämplig att bedriva undervisningen. Enligt förslag ska planering av undervisning och betygssättning då ske tillsammans med lärare som är behörig i ämnet. Undantaget ska emellertid inte gälla för undervisning i ämnena engelska, matematik, samhällskunskap (samhällsorienterande ämnen i de obligatoriska skolformerna), svenska och svenska som andraspråk.

SKR delar utredningens bedömning att det pedagogiska arbetet inom Kriminalvårdens skolverksamhet ska ledas och samordnas av en rektor som genomgått föreskriven befattningsutbildning. När det gäller undervisande personal vill SKR särskilt understryka att barn och unga som är frihetsberövade har ett minst lika stort, och ofta större, behov av undervisning som bedrivs av legitimerade och behöriga lärare än elever i skolväsendet i övrigt. För denna elevgrupp är tillgång till personal med rätt kompetens avgörande för såväl kunskapsutveckling som trygghet och stabilitet i studiesituationen. SKR anser därför att huvudregeln om legitimation och behörighet även bör omfatta de naturorienterande ämnena. SKR delar emellertid utredningens bild av att det kan bli svårt att rekrytera behöriga lärare i framför allt ämnen med få timmar enligt timplan då undervisningen ofta kommer att ske en-till-en eller i mycket små grupper.

7.3.4 Fjärrundervisning ska i begränsad utsträckning få användas i utbildning som motsvarar grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan

Utredningen föreslår att fjärrundervisning ska få användas för viss undervisning som motsvarar de obligatoriska skolformerna om det inte finns någon behörig och legitimerad lärare, om närundervisning skulle leda till organisatoriska svårigheter eller om det föreslagna undantaget inte kan tillämpas. Fjärrundervisning får emellertid inte användas i engelska, matematik, samhällsorienterande ämnen, svenska och svenska som andraspråk. Om fjärrundervisning används får det inte överstiga mer än 25 procent av elevens totala undervisningstimmar under ett läsår och undervisningen ska som huvudregel bedrivas av en legitimerad och behörig lärare. En handledare ska finnas närvarande där eleverna befinner sig.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att fjärrundervisning ska få användas för viss undervisning som motsvarar de obligatoriska skolformerna.

7.3.5 Fjärr- och distansundervisning ska i begränsad utsträckning få användas i utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan

Utredningen föreslår att fjärrundervisning ska få användas för viss undervisning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan om det inte finns någon behörig och legitimerad lärare, om närundervisning skulle leda till organisatoriska svårigheter eller om det föreslagna undantaget inte kan tillämpas. Fjärrundervisning får inte användas i ämnena engelska, matematik, samhällskunskap, svenska eller svenska och andraspråk. Fjärrundervisning får inte under ett läsår användas för mer än 25 procent av en elevs totala antal undervisningstimmar. Utredningen föreslår vidare att närundervisning eller fjärrundervisning i enstaka delar ska få kombineras med distansundervisning.

Särskilda regler föreslås för elever som fyllt 18 år och fortfarande deltar i utbildning motsvarande gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan samtidigt som de är placerade på en avdelning för vuxna. I dessa fall ska undervisningen få bedrivas enligt förordningen om vuxenutbildning.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att fjärrundervisning ska få användas för viss undervisning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan, att distansundervisning till viss del får användas samt att särskilda regler ska gälla elever som fyllt 18 år.

7.3.6 Hur utbildningen för skolpliktiga elever ska utformas

Utredningen föreslår att undervisningen av skolpliktiga elever ska omfatta samma ämnen som de har rätt till i de obligatoriska skolformerna. Kriminalvården ska dock inte vara skyldig att erbjuda ämnet modersmål med undantag för undervisning i nationella minoritetsspråk. Som språkval ska eleverna erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska.

Utredningen föreslår att utbildningen som motsvarar de obligatoriska skolformerna ska tillämpa den läroplan, kursplaner och betygskriterier som är meddelade av regeringen eller Skolverket. Kriminalvården får emellertid besluta om nödvändiga avvikelser som följer av att utbildningen anordnas vid en kriminalvårdsanstalt.

Utredningen föreslår att rektorn får besluta om avvikelse när det gäller ämnen om undervisningen eller stödåtgärder inte i rimlig grad kan anpassas efter en enskild elevs behov och förutsättningar och om eleven och elevens vårdnadshavare medger det. Studiegången ska emellertid utformas med utgångspunkten att eleven ska ges förutsättningar att uppnå gymnasiebehörighet.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att ämnena ska vara desamma som i de obligatoriska skolformerna och att motsvarande läroplan, kursplaner och betygskriterier ska tillämpas med nödvändiga avvikelser. SKR tillstyrker vidare utredningens förslag om att rektorn får besluta om avvikelse för en enskild elev i

fråga om ämnen. När det gäller modersmålsundervisning anser SKR att det i möjligaste mån bör erbjudas eleven även om det inte är en skyldighet för Kriminalvården-

7.3.7 Hur utbildning som motsvarar gymnasieskolan ska erbjudas och utformas

Utredningen föreslår att Kriminalvården ska erbjuda ungdomar som inte längre är skolpliktiga en utbildning som till innehåll och omfattning motsvarar gymnasieskolans högskoleförberedande program eller yrkesprogram om de uppfyller behörighetskraven.

Utredningen föreslår att hänsyn ska tas till om eleven tidigare påbörjat en gymnasieutbildning och möjligheten att fullfölja den samt hänsyn till elevens behov och förutsättningar. Enligt förslaget ska en utbildning som motsvarar ett nationellt program i gymnasieskolan kunna leda till en examen.

Utredningen föreslår att de ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt program ska erbjudas utbildning motsvarande introduktionsprogrammen yrkesintroduktion eller individuellt alternativ. Om det finns särskilda skäl får även elever som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program tas emot på en utbildning som motsvarar yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Utredningen föreslår att elever i utbildning som motsvarar ett fullständigt yrkesprogram ska ha arbetsplatsförlagt lärande i minst 15 veckor, men att detta på grund av vissa omständigheter eller säkerhetsskäl kan bytas ut mot utbildning förlagd till Kriminalvårdens skolverksamhet.

Utredningen föreslår att elever som deltar i utbildning som motsvarar yrkesintroduktion ska ha arbetsplatsförlagt lärande om Kriminalvården i det enskilda fallet kan medge det. Det är rektor som beslutar om hela eller delar av nivåer i ämnen ska förläggas till en arbetsplats.

Utredningen föreslår att Kriminalvården och Skolverket ska få i uppdrag att analysera vilka yrkesutbildningar som kan erbjudas ungdomar inom utbildningen.

SKR tillstyrker utredningens förslag angående utbildning motsvarande gymnasieskolans nationella program och introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ som ska erbjudas.

7.3.8 Hur utbildning som motsvarar anpassade gymnasieskolan ska erbjudas och utformas

Utredningen föreslår att ungdomar i förekommande fall ska erbjudas utbildning som motsvarar nationellt eller individuellt program i anpassade gymnasieskolan. Utbildning som motsvarar anpassade gymnasieskolan får förläggas till en arbetsplats.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att utbildning motsvarande program i anpassade gymnasieskolan ska erbjudas de ungdomar som uppfyller förutsättningarna för dem.

7.3.9 En elev ska ges möjlighet att fullfölja påbörjad utbildning enligt den individuella studieplanen

Utredningen föreslår att en elev som har påbörjat utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan ska ges möjlighet att fullfölja utbildningen enligt den individuella studieplanen under tiden på kriminalvårdsanstalt. Om det inte är möjligt för Kriminalvården att anordna den påbörjade utbildningen eller om det bäst gynnar eleven får eleven ges möjlighet att i stället delta i annan utbildning eller fullfölja utbildningen inom det som motsvarar kommunal vuxenutbildning.

Vid ändringar av den individuella studieplanen ska eleven, enligt utredningens förslag, ges möjlighet att fullfölja utbildningen enligt den ändrade studieplanen.

Utredningen föreslår ett förtydligande i förordningen om vuxenutbildning om att företräde i vissa fall ska ges till den som önskar fullfölja studier som har påbörjats inom Kriminalvårdens utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att elever ska ges möjlighet att fullfölja påbörjad utbildning enligt den individuella studieplanen.

7.3.10 Särskild reglering kring läsår och skolarbetets förläggning

Utredningen föreslår att utbildningen för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt ska bedrivas under läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin. Enligt förslaget ska läsåret börja i juli och sluta i juni och dagarna för höst- och vårterminens början och slut ska beslutas av Kriminalvården. Vidare beslutar Kriminalvården om hur undervisningen ska förläggas under läsåret.

Utredningen konstaterar att ett fängelsestraff kan påbörjas löpande under året och att bestämmelser om läsåret i skollagen, skolförordningen och gymnasieförordningen är inte anpassade till Kriminalvårdens löpande intag. Barn som avtjänar ett fängelsestraff ska ha sysselsättningsplikt, vilket i första hand ska innebära utbildning.

SKR tillstyrker utredningens förslag till reglering om läsår och undervisningens förläggning utifrån den sysselsättningsplikt som gäller barn som avtjänar ett fängelsestraff.

7.3.11 Garanterade undervisningstid och fördelning av undervisningstiden

Utredningen föreslår att undervisningstiden i utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt ska motsvara 23 timmar i veckan (garanterad undervisningstid) i genomsnitt. Den tiden får minskas tillfälligt om eleven inte kan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, men eleven ska då i möjligaste mån kompenseras för detta. Enligt utredningens förslag behöver Kriminalvården inte tillhandahålla mer än 900 undervisningstimmar per läsår och elev.

Utredningen föreslår att Kriminalvården ska ta hänsyn till timplanerna för ämnen och ämnesområden i utbildning motsvarande de obligatoriska skolformerna.

Enligt förslag ska det för varje elev finnas ett schema, läsåret eller för kortare tid, som innehåller uppgifter om samtliga undervisningspass och lärare.

SKR tillstyrker utredningens förslag om garanterad undervisningstid, dess fördelning och ett schema för varje elev. Kriminalvården behöver säkerställa att eleverna ges goda förutsättningar att utvecklas mot utbildningens mål.

7.3.12 Stöd och elevhälsa

Utredningen föreslår att en elev i utbildning motsvarande de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan som är i behov av stöd ska erbjudas detta. Stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Utredningen föreslår att eleverna ska erbjudas sådana medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser som ingår i elevhälsan i motsvarande skolformer inom skolväsendet. Det innebär att Kriminalvården behöver tillgång till personer med samma kompetens som inom skolväsendet.

Utredningen föreslår att varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet samt att mentorn särskilt ska uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att eleverna ska ges det stöd de behöver i sitt lärande för att kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Vidare tillstyrker SKR förslagen om att eleverna ska få tillgång till insatser motsvarande elevhälsa inom skolväsendet och att eleverna ska ha en mentor.

7.3.13 Betyg och dokumentation efter genomförd utbildning

Utredningen föreslår att Kriminalvården ska sätta och utfärda betyg i enlighet med de bestämmelser som gäller för motsvarande skolform inom skolväsendet. Betyg som har satts i utbildning som motsvarar gymnasieskolan ska få tas med i ett examensbevis, studiebevis eller gymnasieintyg från gymnasieskolan. Vidare ska betyg som har satts i utbildning som motsvarar anpassade gymnasieskolan få tas med i ett gymnasiebevis från anpassade gymnasieskolan. Dessa betyg ska även få tas med i ett examensbevis från kommunal vuxenutbildning.

Utredningen föreslår att utvecklingssamtal ska erbjudas eleverna minst en gång varje termin.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att betyg ska sättas i enlighet med bestämmelser för motsvarande skolform och att de ska få tas med i examensbevis, studiebevis eller gymnasieintyg från gymnasieskolan alternativt gymnasiebevis från anpassade gymnasieskolan eller examensbevis från kommunal

vuxenutbildning. SKR tillstyrker också förslaget om att eleverna ska erbjudas utvecklingssamtal minst en gång per termin.

7.4 Utbildning för barn och unga som inte är folkbokförda i Sverige

Utredningen föreslår att barn och unga som inte är folkbokförda i Sverige, men som enligt 29 kap. 2 och 3 §§ skollagen har rätt till utbildning inom skolväsendet, även ska ha rätt att delta i utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt. Rätten ska gälla utbildning som motsvarar de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan, om den påbörjats innan eleven fyllt 18 år.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att barn och unga som inte är folkbokförda i Sverige, men som har rätt till utbildning inom skolväsendet, även ska ha rätt att delta i utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt.

7.5 Utbildning för intagna i häkte

Utredningen föreslår att det ska tydliggöras i skollagen att Kriminalvården får anordna utbildning som motsvarar de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning för intagna i häkte. En ny särskild utbildningsform, utbildning för intagna i häkte, ska enligt förslag införas i 24 kap. skollagen.

Utredningen bedömer att det bör tillsättas en utredning som får i uppdrag att se över möjligheten att ge Kriminalvården ett tydligt ansvar för att elever i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan som är intagna i häkte erbjuds särskild undervisning som bör ingå i den särskilda utbildningsformen, utbildning för intagna i häkte och bör även omfatta barn och unga intagna i häkte som fullgör skolplikt eller sin skolgång utanför skolväsendet.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Kriminalvården får anordna utbildning motsvarande skolväsendet och att en ny särskild utbildningsform, utbildning för intagna i häkte, ska införas i skollagen. SKR delar utredningens bedömning att det bör tillsättas en utredning som får i uppdrag att se över möjligheten att ge Kriminalvården ett tydligt ansvar för att erbjuda eleverna i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan särskild undervisning i häkte.

7.6 Entreprenad och överlåtelse av medicinska insatser

Utredningen föreslår att samma bestämmelser om entreprenad ska gälla för utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt och utbildning för intagna i häkte som för motsvarande skolform. Enligt förslag ska ansvaret för medicinska insatser inom utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt få överlätas till en kommun eller region, om parterna är överens.

SKR tillstyrker utredningens förslag om att samma entreprenadregler ska gälla för utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt som för motsvarande skolform. Det innebär att Kriminalvården ges samma möjligheter till entreprenad som kommuner och fristående huvudmän inom skolväsendet.

7.7 Sekretess inom elevhälsa

Utredningen föreslår att sekretess ska gälla i utbildning i kriminalvårdsanstalt som motsvarar de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats. Sekretess ska gälla om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

SKR tillstyrker utredningens förslag om sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats.

7.8 Uppdrag till Specialpedagogiska skolmyndigheten att ge stöd till Kriminalvården i specialpedagogiska frågor

Utredningen föreslår att Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att ge råd och stöd till Kriminalvården i specialpedagogiska frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning, vilket ska föras in i förordning.

SKR tillstyrker utredningens förslag att Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ge Kriminalvårdens skolverksamhet stöd.

7.9 Rektorer och lärare inom Kriminalvårdens utbildning för intagna bör omfattas av det nationella professionsprogrammet

Utredningen bedömer att rektorer och lärare som arbetar inom Kriminalvårdens skolverksamhet bör ges möjlighet att omfattas av det nationella professionsprogrammet och att det bör utredas på vilket vissa särskilda utbildningsformer enligt 24 kap. skollagen kan omfattas.

SKR delar utredningen bedömning att det nationella professionsprogrammet även bör vända sig till rektorer och lärare som arbetar inom Kriminalvårdens skolverksamhet.

7.10 Uppföljning och utvärdering

Utredningen bedömer att en lämplig myndighet bör följa upp och utvärdera utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt tre år efter att författningsförslagen har trätt i kraft.

SKR delar utredningen bedömning att denna skolverksamhet inom Kriminalvården bör följas upp och utvärderas.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att lagändringarna, bestämmelserna i den nya förordningen om utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt och övriga förordningsändringar ska träda i kraft den 1 mars 2027.

SKR tillstyrker utredningens förslag till ikraftträdande.

9 Konsekvenser

Barnen och ungdomarnas hemkommuner påverkas indirekt av förslagen. När ett en ung person blir häktad behöver Kriminalvården ta kontakt med elevens skola för att få del av den pedagogiska information som är viktig för att skolgången ska kunna fortsätta på häktet och sedan, om det blir aktuellt, på en kriminalvårdsanstalt.

SKR anser att det behöver tydliggöras i 3 kap. 12 j skollagen (om överlämning av uppgifter vid övergång mellan och inom skolformer) att den bestämmelsen även ska gälla även vid övergång till och från utbildning på häkte eller kriminalvårdsanstalt.

Utredningen hänvisar till lagrådsremissen Frihetsberövande påföljder för barn och unga som föreslår att socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen har ansvar för intagen som inte har fyllt 18 år ska utse en särskild handläggare för den unge. Den handläggaren ska delta vid upprättandet av den intagnes verkställighetsplan genom samverkan med Kriminalvården. Inför barnets frigivning bör handläggaren vara delaktig exempelvis i fråga om barnets sysselsättning, boende och eventuellt kvarstående behandlingsbehov.

SKR vill emellertid understryka att det är Kriminalvårdens ansvar att förbereda barn och ungas frigivning och samordna insatser. Kriminalvården behöver kontakta socialnämnden och utbildningsnämnden i hemkommunen i god tid före en frigivning av ett barn eller ungdom. Kontakterna mellan Kriminalvården och hemkommunen kan ha avgörande betydelse för barnens och ungdomars situation i samband med frigivning. Det är Kriminalvårdens ansvar att säkerställa en strukturerad samverkan och en fungerande samordning av insatser. De unga som frigives behöver en tydlig plan och ett mottagande som omfattar aktiviteter som bidrar till att risken för återfall i brott minimeras. Det behöver säkerställas att sekretessbestämmelser inte utgör ett hinder i samverkan mellan Kriminalvården och kommunerna.

Kriminalvården behöver i god tid inför frigivning hjälpa ungdomarna att göra en planering för fortsatt utbildning och kan behöva vara ett stöd i ansökan till exempelvis gymnasieutbildning och kommunal vuxenutbildning. Även utbildning på folkhögskola skulle kunna bli aktuell. Här kan Kriminalvården dra nytta av erfarenheter från SiS. De har till exempel genomfört ett projekt med SPSM för att utarbeta en konkret struktur för en obruten skolgång.

De unga som är under 20 år och inte har fullföljt en gymnasieutbildning när de skrivs ut från en kriminalvårdsanstalt omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, KAA. Om ungdomen vid frigivning har en ofullständig gymnasieutbildning behöver Kriminalvården ha kontakt med hemkommunen angående möjliga insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

*Reservation lämnades av Moderaterna och Kristdemokraterna, se **bilaga**.*

SKR Styrelse
2026-01-30

Reservation från Moderaterna och Kristdemokraterna, SKR Styrelse 2026-01-30

Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Vi (M, KD) yrkar avslag till förändringar gällande modersmålsundervisningen och reserverar oss till förmån för den ursprungliga formuleringen.